Pöytäkirja PeVP 87/2020 vp

Perustuslakivaliokunta

Perjantai 27.11.2020 kl. 8.00—10.55

Läsnä
puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Antti Häkkänen kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (8 osittain)
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk (10, 11) (3, 9 osittain)
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Mats Löfström r (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Wille Rydman kok (1, 2, 10, 11) (3, 9 osittain)
jäsen Heikki Vestman kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Tuula Väätäinen sd
varajäsen Sanna Antikainen ps (10, 11) (9 osittain)
varajäsen Esko Kiviranta kesk (3 osittain)
varajäsen Johannes Koskinen sd (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8) (3, 9 osittain)
varajäsen Merja Mäkisalo-Ropponen sd (10, 11) (9 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 14 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain tupakointia koskevien säännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 165/2020 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain ja tutkintavankeuslain tupakointia koskevien säännösten muuttamisesta A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Kokous keskeytettiin kello 9.15 ja sitä jatkettiin kello 9.25.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 8 viimeisen virkkeen kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta pitää jokseenkin ongelmallisena, että tupakoinnin kokonaan kieltämistä perustellaan salatupakoinnin estämisellä, jota voitaneen toteuttaa totaalikieltoa lievemmin toimenpitein."

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 9 kolmannen virkkeen kuulumaan seuraavasti: "Tällaiselle rajoitukselle tulee perustuslakivaliokunnan mielestä voida esittää vahvemmat perusteet kuin salatupakoinnin estäminen, johon voitaneen puuttua muilla ja vankien itsemääräämisoikeuteen lievemmin puuttuvin keinoin kuin ehdotetulla tupakointikiellolla."

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 10 kolmannen virkkeen kuulumaan seuraavasti: "Myös vankien erilaiselle kohtelulle suhteessa vankeusrangaistuksen eri toteuttamistapoihin tulee esittää hyväksyttävä ja oikeasuhtainen peruste."

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 11 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä esitetty tupakointikiellon ulottaminen kattamaan kokonaisuudessaan myös suljettujen vankiloiden ulkotilat merkitsee suljetussa vankilassa oleviin vankeihin kohdistuvaa kattavaa tupakointikieltoa ja on siten edellä sanotun johdosta valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen. Valiokunta pitää rajoitusta sille esitettyjen perustelujen valossa arvioituna oikeasuhtaisuusvaatimuksen kannalta ongelmallisen pitkälle menevänä puuttumisena suljetuissa vankiloissa olevien vankien perustuslain 7 ja 10 §:ssä turvattuun itsemääräämisoikeuteen. Samalla ehdotus asettaa suljetuissa vankiloissa olevat vangit ja tutkintavangit perustuslain 6 §:n 1 ja 2 momentissa kielletyllä tavalla eri asemaan avolaitoksessa oleviin vankeihin nähden ilman, että eri asemaan asettamiselle olisi esitetty riittäviä ja oikeasuhtaisia perusteita. Kun hallituksen esityksessä ei ole esitetty riittäviä perusteita näin kattavalle tupakointikiellolle, on sitä valiokunnan mielestä rajattava. Rajaus ei kuitenkaan saa aiheuttaa muiden altistumista tupakansavulle. Rajauksen tekeminen on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Valiokunnan mielestä rajaus voidaan tehdä esimerkiksi poistamalla 1. lakiehdotuksen 7 luvun 6 a §:stä suljetun vankilan ulkotiloihin kohdistuva tupakointikielto. Lakivaliokunnan on lisäksi tarkoin harkittava, millaisia muutoksia on tämän johdosta mahdollisesti tehtävä

vangin omaisuuden hallussapitoa koskeviin säännöksiin (1. lakiehdotuksen 9 luvun 1 § ja 2. lakiehdotuksen 5 luvun 1 §)."

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
Hallituksen esitys HE 173/2020 vp

Valiokunta päätti lisäasiantuntijoista. Kutsutaan kuultaviksi: opetus- ja kulttuuriministeriön edustaja, professori Mikael Hidén, professori Veli-Pekka Viljanen ja professori Kaarlo Tuori.

5. Lakialoite laiksi kansalaisaloitelain 5 §:n muuttamisesta
Lakialoite LA 3/2020 vp

Asia on saapunut valiokuntaan.

6. Lakialoite laiksi kansanäänestyksen järjestämisestä Suomen eroamisesta Euroopan unionin jäsenyydestä
Lakialoite LA 39/2020 vp

Asia on saapunut valiokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 225/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 225/2020 vp PeV 27.11.2020 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 7
Asiantuntijalausunto HE 225/2020 vp PeV 27.11.2020 Tietosuojavaltuutetun toimisto Asiantuntijalausunto B 7
Asiantuntijalausunto HE 225/2020 vp PeV 27.11.2020 OTT, yliopistonlehtori Anu Mutanen Asiantuntijalausunto C 7
Asiantuntijalausunto HE 225/2020 vp PeV 27.11.2020 professori Susanna Lindroos-Hovinheimo Asiantuntijalausunto D 7

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- Tietosuojavaltuutetun toimisto, liite
- OTT, yliopistonlehtori Anu Mutanen, liite
- professori Susanna Lindroos-Hovinheimo, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 218/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 218/2020 vp PeV 27.11.2020 opetus- ja kulttuuriministeriö Asiantuntijalausunto A 8
Asiantuntijalausunto HE 218/2020 vp PeV 27.11.2020 OTT, yliopistonlehtori Anu Mutanen Asiantuntijalausunto B 8

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- opetus- ja kulttuuriministeriö, liite
- OTT, yliopistonlehtori Anu Mutanen, liite

9. Perustuslain 115 §:n mukainen muistutus ulkoministeri Pekka Haaviston virkatoimen lainmukaisuuden tutkimisesta

Muu asia M 4/2019 vp

Merkittiin, että kokous tuli täysilukuiseksi.

Valiokunta merkitsi saapuneeksi: ulkoministeri Haaviston kannanotto.

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta aloitti valmistavan keskustelun.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 1.12.2020 klo 08.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen